ᲛᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲘᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

№ 24 (20065) ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 28 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ, 1988 ᲬᲚᲘ. ◆ ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐᲞ.

ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ, ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲠᲒᲨᲘ ᲒᲐᲪᲕᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲨᲔᲔᲠᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲢᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲨᲔᲗᲐᲜᲮᲛᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲝᲬᲔᲠᲘᲡ 30 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲓᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲛᲘᲕᲔᲡᲚᲐᲛᲔᲑᲘ კულტურის, ტექნიკისა და განათლების დარგში გაცვლის შესახებ სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების პირველი შეთანხმების ხელმოწერის 30 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ღონისძიებათა მონაწილეებს.

სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთობის ისტორიის ეს მნიშვნელოვანი თარიღი საშუალებას გვაძლევს გამოვიყენოთ თანამშრომლობის შეძენილი გამოცდილება და წარსულის გაკეთილებს დათვალისწინებით ვიაროთ წინ ჩვენი ქვეყნების კულტურული და მეცნიერულ-ტექნიკური ურთიერთობის, საბჭოთა და ამერიკელი ხალხების - მრავალფეროვანი კონტაქტებისა და გაცვლის შემდგომი განვითარების გზით.

დრომ აღიარებინა დაააკუნა მრავალი გამოწვევის, ზზრად გლობალური ხასიათის გამოწვევის წინაშე. და მათ შორის მთავარია მსოფლიო ცივილიზაციის გადარჩენა, ბირთვული საფრთხის თავიდან აცილება. ამ პროცესის გადაწყვეტას უთუოდ უწყობს ხელს ხალხთა ინტელექტუალური და სულიერი ურთიერთმოქმედება, უწინარეს ყოველისა, ადამიანთა — პოლიტიკოსთა, მეცნიერთა, მწერალთა, ხელოვნების მოღვაწეთა, საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს, თაობების წარმომადგენელთა ფართო ურთიერთობის გზით. სწორედ ამიტომ მე და პრეზიდენტმა რეიგანმა ვანმანგტონში ჩვენი შეხვედრის დროს ქმაყოფილება გამოვთქვით იმის გამო, რომ ასეთ ურთიერთობაში მარტო უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე ჩაბმული იყო ათიათასობით საბჭოთა და ამერიკელი მოქალაქე. აგრეთვე დავადასტურეთ ჩვენი მტკიცე გადაწყვეტილება ყველაე ყოველნაირად შეეწყოთ ხელი ამ პროცესს.

ერთმანეთის კულტურისადმი ჩვენი ხალხების ინტერესს ღრმად აქვს ფესვები გადგმული. და ეს ინტერესი ტრადიციულად ორმხრივი იყო. რუსეთის დიდ მოაზროვნეები, მწერლები, მეცნიერები აფასებდნენ ყოველივე საუკეთესოს, რაც დაუჯილეთა ამერიკელ ერის სულიერ საგანძურში. დარწმუნებული ვარ, რომ ორი დიდი ხალხის ბუნებრივი ურთიერთგამდიდრება შეესაბამება მსოფლიო ცივილიზაციის შემდგომი პროგრესის ინტერესებს, ურთიერთგაგებისა და მშვიდობის საქმეს.

გულწრფელად ვუსურვებ საიუბილეო ღონისძიებათა ყველა მონაწილეს წარმატებებს მათს კეთილშობილურ საქმიანობაში, რომლის მიზანია სსრ კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის გაუმჯობესება, ნდობისა და თანამშრომლობის ატმოსფეროს განმტკიცება.

მ. გორბაჩოვი.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში

26 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ გამართულ სხდომაზე საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ მიიღო დადგენილება რესპუბლიკის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის IX პლენუმის გადწყვეტილებათა რეალიზაციისათვის ორგანიზაციული და პოლიტიკური ღონისძიებების განხორციელების შესახებ.

პარტიის საოლქო, საქალაქო, რაიონულ კომიტეტებს, პირველად პარტიულ ორგანიზაციებს საბჭოთა, პროფკავშირულ, კომკავშირულ, სახზგადოებრივ ორგანიზაციებთან და სამეურნეო ორგანოებთან ერთად წინადადება მიეცათ გაამლონ აქტიური და გეგმაზომიერი მუშაობა ამ მიმართულებით შრომის კოლექტივებში, მოსახლეობის საცხოვრებელ ადგილს, რათა დარაზმონ რესპუბლიკის კომუნისტები, ყველა მშრომელი გარდაქმნის გარდამტეხ ეტაპის ცენტრალური ამოცანების — სახზგადოების ცხოვრების შემდგომი დემოკრატიზაციისა და რადიკალური ეკონომიკური რეფორმის განხორციელების ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტისათვის.

ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ მიიღო დადგენილება რესპუბლიკაში შრომელთა ეკონომიკური განათლების გარდაქმნისა და ეკონომიკური საყოველთაო სწავლების გაძლის დამატებით ორგანიზაციულ ღონისძიებათა შესახებ. საყოველთაო ეკონომიკური სწავლების ორგანიზაციის რეკომენდაციები გამოქვეყნდება რესპუბლიკურ გაზეთებში.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ მოიწონა გარდამნისა და მარნეულის რაიონების მეზობლებმის მეურნეობათა პირველი პარტიული ორგანიზაციების ინიციატივა, რომ გაზარდონ ბოსტნეულის წარმოება და მიწოდება ქალაქ თბილისში კოლექტიური იჯარის, შრომის ორგანიზაციისა და სტიმულირების სხვა მოწონავე ფორმების, კულტურების მოგლა-მოყვანის ინტენსიური ტექნოლოგიების ფართოდ დანერგვის საფუძველზე.

მოწონებულია აგრეთვე პარტიის გორეანნისა და სიღნაღის რაიკომების მუშაობა, რომლის მიზანია პირველები პარტორგანიზაციებისა და შრომითი კოლექტივების გაააქტიურება იმ საქმეში, რომ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ეფექტური კოლექტიური ფერმა ფუნქციონირებდეს ნამდვილ ეკონომიკურ საფუძველზე.

ამ საკითხებზე მიღებულ დადგენილებათა შინაარსი გამოქვეყნდება.

„საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს 133-ე სამუალო სკოლის პარტიული ორგანიზაციისა და პედაგოგიური კოლექტივის ინიციატივა სასკოლო სასტუმროს შექმნისათვის, რომლის მიზანია მოსწავლეთა მეგობრული კავშირურთიერთობის განმტიკიცება, მათი აღზრდა ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით და მოწონავე პედაგოგიური გამოცდილების გაზიარება. პარტიის საოლქო, საქალაქო, რაიონულ კომიტეტებს, სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომებს, რეკომენდაცია მიეცათ ყოველნაირად შეეწყონ ხელი სკოლების პედაგოგიურ კოლექტივებსა და სახალხო განათლების ადგილობრივ ორგანოებს სასკოლო სასტუმროების ორგანიზაციისა და ფუნქციონირების საქმეში.

განხილა რა იმ ორგანიზაციული მუშაობის საკითხი, რომელიც თელავისა და ზესტაფონის რაიონებში ხორციელდება 1987/88 წლის ზამთრის პერიოდში მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების ზრდისათვის, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს იგი არასაკმარისად ცნო. ამ საკითხზე დადგენილების შინაარსი გამოქვეყნდება.

მიღებულია საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს და საქართველოს პროფსაბჭოს გადაწყვეტილება „მოსახლეობის ეფექტური დასაქმების უზრუნველყოფის, შრომითი მოწყობის სისტემის სრულყოფისა და შრომელთა სოციალური გარანტიების გაძლიერების შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს და საკავშირო პროფსაბჭოს დადგენილების რეალიზაციის ღონისძიებათა შესახებ.

მიღებულია აგრეთვე საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ერთობლივი დადგენილებანი ობოლი და შშობლების მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების აღზრდის, სწავლებისა და მატერიალური უზრუნველყოფის ძირეული გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ და თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის შემდგომი განვითარების ღონისძიებათა თაობაზე.

ცენტრალური კომიტეტის სამდივნომ განიხილა საზოგადოებრივ მეურნეობაში საქართველოს სსრ შრომისუნარიანი მოსახლეობის დაკავშირების მდგომარეობისა და მისი დონის ამაღლების ღონისძიებათა შესახებ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის დადგენილება შესრულების მიმდინარეობა. მუშაობა, რომელსაც ეწევიან საქართველოს კომპარტიის საოლქო, საქალაქო, რაიონული კომიტეტები, აღზრდათის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოები, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომები ამ დადგენილების შესასრულებლად, არასაკმარისად ცნეს. ცენტრალური კომიტეტის სამდივნომ დაადასტა ამ ძირეულად გაუმჯობესონ მუშაობა, რათა უზრუნველყონ შრომითი პოტენციალის სრული გამოყენება, ამასთან მიიჩნიონ იგი ერთ-ერთ მთავარ სოციალურ-პოლიტიკურ ამოცანად, და ამ მიზნით განახორციელონ ყველა საჭირო ორგანიზაციული ღონისძიება.

მოისმინეს სკკპ წევრის, რუსთავის ტერიტორიულ-დაგრშშრომის გაერთიანების უფროსის ს. დ. ტოპრაკაშვილის ინფორმაცია სახალხო მოხმარების არასასურსათო საქონლის წარმოების ზრდისა და ხარისხის გაუმჯობესებისათვის

ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ, ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲠᲒᲨᲘ ᲒᲐᲪᲕᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲨᲔᲔᲠᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲢᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲨᲔᲗᲐᲜᲮᲛᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲝᲬᲔᲠᲘᲡ 30 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲓᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲡ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲐ „ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲬᲧᲚᲘᲡ ᲠᲔᲡᲣᲠᲡᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲠᲘᲒᲘᲡ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ“.

დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ პარტიის მიერ წამოყენებული ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დაჩქარების, საბჭოთა ადამიანების კეთილდღეობის გაუმჯობესების ამოცანათა გადაწყვეტა განუყრელად არის დაკავშირებული ეკონომიკის ყველა სფეროში რესურსდაზოგვის პოლიტიკის მტკიცე და თანამიმდევრულ განხორციელებასთან. ამ საკითხი ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიმართულებაა წყალთა მეურნეობის რაციონალური გაძღოლა, რომელზეც მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული რესპუბლიკების, მხარეებისა და ოლქების საწარმოო ძალების, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის განვითარება, მოსახლეობის ყოფაცხოვრების პირობების შემდგომი გაუმჯობესება.

ამავე დროს წყალმომარაგებასთან დაკავშირებით სერიოზულად გამწვავებული ვითარების გამო არსებითად ფერხდება ქვეყნის მთელი რიგი რეგიონების განვითარება. ეს ბევრად არის იმის შედეგი, რომ ყველგან გავრცელდა წყლის რესურსებისადმი უყაირათო, მფლანგველური დამოკიდებულების მანკიერი პრაქტიკა. სსრ კავშირის სამინისტროები, უწყებები, მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოები, სახალხო დეპუტატთა სამხარეო და საოლქო საბჭოების აღმასკომები, ადგილობრივი სამეურნეო და საბჭოთა ორგანოები ზზრად არ იჩენენ სათანადო პრინციპლობასა და სახელმწიფოებრივ. მიდგომას, ზოგჯერ გულგრილად და უპასუხისმგებლოდ ეკიდებიან წყლის რაციონალური გამოყენების შესახებ პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა შესრულებას, ნელი ტემპით წარმოებს მუშაობა მკირეწარჩენიანი, ენერჩენი და წყლდამზოგავი ტექნოლოგიების, დახშული წყალსარწყავი სისტემების დანერგვათვის, გაჯეტყიანებისა და გამოფიტვისაგან წყლის წყაროების შესანარჩუნებლად მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლეს მიღწევათა გამოყენებისათვის. ყოველივე ამას ის მოპყავა, რომ მთელი რიგი მდინარეების აუზებში უკვე ახლა იგრძნობა წყლის მწვავე დეფიციტი, ქვეყნის სამხრეთ რაიონებში კი თავისუფალი წყლის რესურსები პრაქტიკულად არ არის.

დადგენილებაში განსაკუთრებით არის ხაზგასმული, რომ წყლთა მეურნეობის გაძღოლაში დიდი ნაკლია ის, რომ არ არის საკმარისი ეკონომიკური მექანიზმი, ქმედითი ბერკეტები და სტიმულები, რომლებიც შესაძლებლობას მოგვცემს ეფექტიანი „ბაღლუნა“ მოვახდინოთ წყლით სარგებლობის ძირეულ გაუმჯობესებაზე, წყლის რესურსებისადმი ეკონომიკის ყველა დარგისა და მოსახლეობის აინრეთვე დამოკიდებულებაზე. სერიოზული ხარვეზები და შეცდომები მოსდიოდათ ცენტრალურ ეკონომიკურ ორგანოს, სსრ კავშირის სამინისტროებსა და უწყებებს, მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს წყალტევადი წარმოებების განლაგების დიდი საკითხების გადაწყვეტის დროს, როცა ხშირად უგულებელყოფდნენ წყლის ფაქტორის მნიშვნელობას.

სსრ კავშირის მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტი, სსრ კავშირის სახაგრომრეწვი, სსრ კავშირის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის სამინისტრო, მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოები ვერ უზრუნველყოფდნენ ერთიანი ტექნიკური პოლიტიკის განხორციელებას წყლის რესურსების მომჭირნედ ხარჯვის მიზნით, არ იღებდნენ ამომუშავებულ ზომებს პროგრესულ სახეობათა მოწყობილობისა და მასალების შექმნისათვის, სოფლის მეურნეობაში სარწყავი სისტემებისა და მსხვილ სამრეწველო ცენტრებში, ქალაქებსა და დაბებში წყალმომარაგების სისტემების ხარისხის გაუმჯობესებისა და ტექნიკური დონის ამაღლებისათვის. შეუწყნარებელია ის, რომ ხანგრძლივი დროის მანძილზე მეტად მცირეა სამრეწველო საწარმოების, კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების, კომუნალური მეურნეობის აღუჭურვა წყლის ხარჯვის აღრიცხვისა და გაზომვის საშუალებებით.

მოკავშირე რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალური კომიტეტები, პარტიის სამხარეო და საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტები ჯერჯერობით მნიშვნელოვანი ინიციატივა, ენერგია და ორგანიზატორული ნიჭი ვერ გამოიყენეს ამ საკითხის ეფექტიანად გადაწყვეტისათვის. ეს ეხება ბევრ სამეურნეო მუშაკ, აგრეთვე მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი წყალს ისე ეკიდება, როგორც ბუნების მუჭთა და უშრეტ წყაროს.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ მოკავშირე რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალურ კომიტეტებსა და მინისტრთა საბჭოებს, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტს, სსრ კავშირის სახაგრომრეწვს, სსრ კავშირის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამინისტროებსა და უწყებებს, ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომებს დავალეს განახორციელონ 1988-1990 წლებში დადგენილებული ღონისძიებათა კომპლექსი, რათა მოხდეს ძირეული გარდატეხა წყლის რესურსების ეკონომიური და რაციონალური გამოყენებისა და მდინარეების აუზების, ტბებისა და სხვა წყაროების გაჯეტყიანებისა და გამოფიტვისაგან დაცვის საქმეში. მათ დაეკისრათ უზრუნველყონ:

მრეწველობაში — მკვეთრად გაზარდონ სბრუნავ-განმეორებითი წყალმომარაგების მოცულობანი, ახლად ამოქმედებულ და რეკონსტრუქტირებულ წარმოებებში დანერგონ ძირითადად უწყლო და მცირეწყლიანი ტექნოლოგიური პროცესები, აგრეთვე განახორციელონ სხვა ღონისძიებანი, მხედველობაში იქონიონ, რომ 1990 წელს წყლის ხვედრითი ხარჯი ერთეულ პროდუქციაზე შეამცირონ სულ ცოტა 20 პროცენტით;

სოფლის მეურნეობაში — მნიშვნელოვნად შეამცირონ წყლის არამწარმოებლური ხარჯვა სარწყავ მიწათმოქმედებაში, თანამშედეგრეულად განახორციელონ მოქმედი სარწყავი სისტემების კომპლექსური რეკონსტრუქცია, აგრეთვე აპრენონ და გარდაქმნან ყოველნაირად, გაფართოონ სასოფლო-სამეურნეო კულტურების რწყვის მექანიზაციის თანამედროვე საშუალებები, დანერგონ წყლით სარგებლის ავტომატიზაციის პროცესები. მიმდინარე ხუთწლეულის დამლევისათვის ჰექტარ სარწყავ მიწაზე წყლის ხვედრითი ხარჯვა შეამცირონ სულ ცოტა 15 პროცენტით;

კომუნალურ მეურნეობაში — გაზარდონ წყალმომარაგების სისტემების ექსპლოატაციის ტექნიკური დონე, განახორციელონ მათი რეკონსტრუქცია, აღჭურვონ პროგრესული სახეობათა მოწყობილობით, წყლის ხარჯვის აღრიცხვისა და კონტროლის საშუალებებით საცხოვრებელ, საზოგადოებრივ შენობებსა და კომუნალურ საყოფაცხოვრებო საწარმოებში. მკვეთრად გაუმჯობესონ წყლის ხარჯვის სტრუქტურა სმეურნეოსსმელი და საწარმოო საჭიროებებისათვის. მიაღწიონ, რომ 1990 წელს კომუნალური საჭიროებებისათვის წყლის ხვედრითი ხარჯვა შემცირდეს სულ ცოტა 15 პროცენტით.

საბოლოდ ცნეს 1989 წლიდან მოყოლებული გაერთიანებებს, საწარმოებს, და ორგანიზაციებს დაუწესდეთ წყლის მოხმარების ლიმიტები, ხოლო 1991 წლიდან — წყლის საფასურის გრძელვადიანი ეკონომიკური ნორმატივები.

წყლის მოხმარების დადგენილი ლიმიტების დაცვისადმი ოპერატიული კონტროლი დაეკისრა სსრ კავშირის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის სამინისტროს, სახელმწიფო კონტროლი წყლის მოხმარების ზედგამარვებისადმი, იმისადმი, თუ რამდენად შეესაბამება იგი ზედაპირული და წყალქვეშა წყლების დაცვის ამოცანებს, — სსრ კავშირის ბუნების დაცვის სახელმწიფო კომიტეტს.

დასახულია შესაბამისი ცვლილებების შეტანა სინვესტიციო პოლიტიკაში იმ მიზნით, რომ გაიზარდოს კაპიტალურ დაბანდებათა გამოყოფა მრეწველობასა და კომუნალურ მეურნეობაში წყალმომარაგების მოქმედი სისტემების, აგრეთვე სოფლის მეურნეობაში სარწყავი და გასაწყლოვანებელი სისტემების რეკონსტრუქციისა და ტექნიკური განახლებისათვის, გაფართოვდეს სარწყავი სისტემების კომპლექსური რეკონსტრუქციის, კოლექტიურად-სადაჯაო ქსელის მშენებლობისა და გარდაქმნის სამუშაოთა მასშტაბი.

სსრ კავშირის სახაგრომრეწვს, სსრ კავშირის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის სამინისტროს, მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს, სახალხო დეპუტატთა სამხარეო და საოლქო საბჭოების აღმასკომებს დაავალათ განახორციელონ ღონისძიებათა კომპლექსი, რომლებიც უზრუნველყოფს მაღალი ხარისხის სასმელი წყლით სოფლის მოსახლეობის ცენტრალიზებული მომარაგების მნიშვნელოვან გადიდებასა და ამ მიზნით ფართო მასშტაბით მიწისქვეშა წყლების გამოყენებას.

წყლის ხარჯისადმი კონტროლის სრულყოფის მიზნით დადგენილებები გათვალისწინებული ყველა წყალსაღები და წყალგამშვები ნაგებობის, სტაციონარული ელექტრიფიცირებული სატუმბი სადგურების, წყლის ხარჯვისა და გაზომვის თანამედროვე ტექნიკური საშუალებებით აღჭურვისა და ამ მიზნით ხელსაწყოების წარმოების, აგრეთვე სანიტარო-ეპიდნადზორ მეურნეობაში წყლის მოხმარებისადმი კონტროლის ქმედითი სისტემების შექმნის ღონისძიებანი.

სსრ კავშირის მელიორაციისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტს, სსრ კავშირის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის სამინისტროს, მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს, სახალხო დეპუტატთა სამხარეო და საოლქო საბჭოებს აღმასკომებს დაავალათ განახორციელონ ღონისძიებათა კომპლექსი, რომლებიც უზრუნველყოფს ბინათმოქმედ ფონდებისა და ინდივიდუალურ საცხოვრებელ სახლებში ჩასმული ბინების ადგილობრივ ენერგეტიკულ ბაზებთან, წყლის რესურსების ეკონომიური და ეკოლოგიური კუთვნილ სიფრთხილეებ ბალანსებთან ერთად დაეკვალთ განაგრძონ ყოველმხრივი ეკონომიკური და ეკოლოგიური კვლევის სფეროებზე წყლის რესურსების რეგიონალურ გადანაწილებასთან დაკავშირებული სამეცნიერო პრობლემების შესწავლა.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ დაავალეს მოკავშირე რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალურ კომიტეტებსა და მინისტრთა საბჭოებს, პარტიის სამხარეო და საოლქო კომიტეტებს, სსრ კავშირის სამინისტროებსა და უწყებებს, სახალხო დეპუტატთა სამხარეო და საოლქო საბჭოების აღმასკომებს, პროფკავშირულ და კომკავშირულ ორგანოებს წყლის რესურსების გამოყენების გაუმჯობესების პრაქტიკა რიგის ღონისძიებათა განხორციელებისათვის ორგანიზაციულ-პრაქტიკული მუშაობა მიიჩნიონ უმნიშვნელოვანესე საერთო-სახელმწიფოებრივ ამოცანად. ეს ღონისძიებანი უნდა ხორციელდებოდეს მოსახლეობის შორის ფართო აღმზრდელობითს მუშაობასთან, სამეურნეო კადრების პასუხისმგებლობის ზრდასთან, წყლის რესურსების ეკონომიური გამოყენებისათვის ყველა შრომითი კოლექტივის მეცადინეობის მობილიზაციასთან განუყრელი კავშირით.

• • •

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ გამოთქვეს რწმენა, რომ პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული და სამეურნეო ორგანოები ყოველ ღონეს იხმარენ პარტიის XXVII ყრილობის მიერ დასახული იმ ამოცანების შესრულებისათვის, რომლებიც ეხება ყველა სახეობის რესურსების რაციონალური ხარჯვის უზრუნველყოფას, ამ საფუძველზე სახალხო მეურნეობის ეფექტანობის შემდგომ ზრდასა და საბჭოთა ადამიანების კეთილდღეობის გაუმჯობესებას.

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲡ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲐ „ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲬᲧᲚᲘᲡ ᲠᲔᲡᲣᲠᲡᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲠᲘᲒᲘᲡ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ“.

ᲒᲐᲡᲣᲚᲝᲕᲗ, წლის დასაწყისში ზეგადიდელ ახალგაზრდა ცოლქმარს რომ მივულოცეთ ტუუპების — სამი ქალიშვილის შეძენა? თვეე არ გასულა, და ისევ სასახარულო ამბავი: ისევ სამი შვილი ემატება ჩვენს ქვეყანას, ამჯერად ტუუი ძმები — ჯანყარაშვილები. თბილისის მე-4 სამშობიარო სახლში რომ მივედით, ჯანყარაშვილებს ეძინათ, ძლიმაზე ესადილათ და ახლა შუადღის ძილს აცხობდნენ.

— ჯანმრთელი ბიჭები არიან, — გვეუბნება სამშობიარო სახლის მთავარი ექიმი თამაზ შარაშიძე, — ერთი 2 კილო და 200 დაიბადა, მეორე — კილო 800, მესამე — 2 კილო... საინტერესოა, რომ ზუსტად შარშან ამ დროსაც სამი ტუუპისცალი შეგვეძინა... აქეთ მობრძანდით, აი, ეს გასლავთ ტუუპი ვაჟების მშობელი ნანა ლილუაშვილი....

ვესალმებით, ვულოცავ მშვიდობით გადარჩენას, თვითონაც მთლად ბავშვია, ლამაზი, ფერმკრთალი სახე უფაკლდება, მადლობას გვიხდის.

— მამა სად არის, მამა... ერთ ბიჭს ნატრობდა, და უფეტ — სამი... რა ჰქვია მეუღლეს?

— თამაზი... თამაზ ჯანყარაშვილი, ფინანსთა სამინისტროში მუშაობს ... ახლახან აქ იყო, გაიქცა, იქნებ ტუუპების ეძლი ვიშოვო სადღეო...

— სხვათა შორის, — საუბარში ჩაება მთავარი ექიმი, — ძალიან დაუფასებია სამსახურს თამაზი: ფინანსთა სამინისტროს ხელმძღვანელობას, კოლეტივთან მოთათბირების შემდეგ, გამოუნახავს საშუალება და 40 მანეთით გაუზრდია მისთვის ხელფასი, მეცადეტე ხელფასიც მიეციათ, შეამდგომლობენ აღუძრავთ თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის წინაშე ბინის მიღების თაობაზე.

— ვიწროდ ცხოვრობთ?..

— აქამდე არა გვიშავდა, მაგრამ ახლა... ოროთახიანი ბინა გვაქვს, შეხვედრამ გულითად და მეგობრულ ვითარებაში ჩაიარა.

▼ ▼

ᲨᲕᲔᲘᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘᲗ

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ნ. ი. რიჟკოვმა მიიღო საბჭოთა კავშირში მყოფი შვეიცის ენერგეტიკისა და გარემოს დაცვის მინისტრი ბრიგიტა დალი.

საბჭოთა კავშირ-შვეიცის ურთიერთობის საკითხების განხილვისას აღინიშნა, რომ ამ ორ ქვეყანას შორის მთავრობათა მეთაურების დონეზე ვიზიტების გაცვლისა და ამ ვიზიტების დროს გამართული მოლაპარაკებების შედეგად ორმხრივი ურთიერთობა პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სამეცნიერო, კულტურულ და სხვა დარგებში სასარგებლო გამოცდილებითა და ახალი შინაარსით გამდიდრდა.

როგორც ორმხრივ საფუძველზე, ისე ჩრდილოეთ ევროპის რეგიონული თანამშრომლობის ფარგლებში, სსრ კავშირისა და შვეიცის კეთილმეზობლური კავშირურთიერთობის ფართო შესაძლებლობს სახავს მურმანსკის ინიციატივების რეალიზაცია, რომელიც მ. ს. გორბაჩოვმა წამოაყენა 1987 წლის 1 ოქტომბერს. ამ თვალსაზრისით განხილეს ენერგეტიკისა და გარემოს დაცვის სფეროში ორი ქვეყნის თანამშრომლობის პერსპექტივები.

▼ ▼

ᲝᲤᲘᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲣᲚ ᲕᲘᲖᲘᲢᲐᲓ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ საზღვაო სანაოსნოს ხომალდები სერავენ მსოფლიოს ყველა ზღვასა და ოკეანეს. ზშირად მათ ურთულეს მეტეოროლოგიურ პირობებს შეხვდებიან ნაოსნობა. ახლახან კიტაველმა „დიენი გურამიშვილმა“ კურსი ინდოეთისა და ატლანტის ოკეანისაკენ აიღო. იქ მან საწვავი უნდა ჩაუტანოს საბჭოთა და მოძმე ქვეყნების თევზსაკენ ტანდაგებს. ადვილი რიგია მუდამ აფორიაქებულ, უკიდეგანო ოკეანეში ხომალდების მიგნება და ბუნკერება, თუმცა მაინც მეზღვაურები ასეთ დავალებებს წარმატებით ასრულებენ. შარშან მთა გეგმა 103,3 პროცენტით შეასრულეს, დაზოგეს 75

კოლმეურნეობები: ნაბიჯი ახალი თვისებისაკენ, გარდაქმნის გზით

კოლმეურნეთა მესამე ყრილობის შემდგომ პერიოდში რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში წამოპრალი ფართო წრის პრობლემები გახდა სოფლის მშრომელთა ახლანდელი ფორუმის მონაწილეების პრინციპული განხილვის საგანი. ამ პრობლემებისადმი დამოკიდებულება ახლა განსაკუთრებულია, რადგან გარდაქმნის პირობებში მათ გადაუდებელ გადაწყვეტილებად ჩვენ ვაფასებთ ყველა ის დამოკიდებული ცვლილებების განხორციელება, რომლებიც დაისახა პარტიის XXVII ყრილობის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მომდევნო პლენუმების გადაწყვეტილებებით, საბჭოთა ხალხის, ჩვენი ქვეყნის მთელი ცხოვრების განახლების კონკრეტული პროგრამა რომ განსაზღვრეს.

დღეს დრო გვიკარნახებს სხვაგვარ კრიტერიუმებს, შეფასებებს, სხვაგვარ მასშტაბს, მაშასადამე საჭიროა გადაჭრით ავიღოთ ხელი დამკვიდრებულ შეხედულებებზე, თითოეული მუშაკის მეცადინეობა

ნარსულის გაკვეთილების გათვალისწინებით

ახლანდელი ყრილობა, აღნიშნეს ყრილობის მონაწილეებმა, მიმდინარეობს იმ დროს, როცა რეპუბლიკის მშრომელებმა დიაწყეს იმ ამოცანების პრაქტიკული რეალიზაცია, რომლებიც მათ წინაშეა დასახული გარდაქმნის მეორე ეტაპზე. ფაქტობრივად დაიწყო საზოგადოებრივი ცხოვრების რეგულეციური განახლებისათვის ბრძოლაში პირველი თეორიული და პრაქტიკული მოხაპვრების კონკრეტულ საქმეებად დაჩქეველისათვის მუშაობა. და აქ თავიანთი მნიშვნელოვანი სიტყვა უნდა თქვან სოფლის მშრომელებმა. მათი მეცადინეობა ამ მიმართულებით იმ უდიდესი და ტიტანური საქმიანობის ლოგიკური განგრძობაა, რომელიც დასაბამს იღებს ჯერ კიდევ ოციანი წლებიდან, როცა მტკიცე საფუძველი ეყრებოდა საკოლმეურნეო მშენებლობას, იქმნებოდა პირველი სასოფლო-სამეურნეო არტელები.

სოციალისტური აღშენებლობის ყველა ეტაპზე პარტია ყოველთვის ხელმძღვანელობდა კოოპერაციის ლენინური გეგმით, რომელიც ფაქტობრივად მოიცავდა სოფლად ურთიერთდაკავშირებულ გარდაქმნათა მთელ სისტემას.

თანამიმდევრულად ახორციელებენ ეს პარტიის აგრარულ პოლიტიკას, კოლმეურნეებს ენიშნეოლოგანი ზელილი ეშალეთ ჩვენ სასურსათო პროგრამის რეალიზაციაში. ამასთან დაკავშირებით ყრილობაზე გამოითქვა რწმენა, რომ კოლეტიური მეურნეობები კვლავაც იქნებიან პროგრესისათვის ბრძოლის ავანგარდში, უფრო სრულად გამოიყენებენ თავიანთ პოტენციურ შესაძლებლობებს, ცხადყოფენ ნამდვილად დემოკრატიულ პრინციპებზე მეურნეობის ორგანიზაციის საუკეთესო ნიმუშებს. უდავოა, საკოლმეურნეო ცხოვრების რადიკალური დემოკრატიზაციისათვის, თვითმართველობის მასშტაბის გაფართოებისათვის, სამეურნეო დამოუკიდებლობის არსებითი გაძლიერებისათვის დიდ შესაძლებლობს სახავს კოლმეურნეობის სანიმუშო წესდების პროექტი, რომელსაც დიდი ინტერესით იხილავენ ახლა სოფლის მშრომელები, მთელი ჩვენი საზოგადოებრიობა. ამ დიდმნიშვნელოვან დოკუმენტს სუფთქლად უდგეს პარტიის XXVII ყრილობის გადაწყვეტილებანი, გარდაქმნისა და დაჩქარების სტრატეგიის განხორციელების პროცესში შეძენილი მდიდარი გამოცდილება.

წესდების პროექტი ფაქტობრივად აკანონებს ახალ მიდგომას გადასწყვეტი პრობლემებისადმი, გაბედულად აუქმებს გაუმართლებელ შეზღუდვებს, აკრძალავებსდა ბარიერებს, აქკვიდრებს ნამდვილად თანასწორუფლებიან თანამშრომლობას სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მონაწილეებს შორის.

ყოველივე ეს, აღინიშნა ყრილობაზე, ნიშნავს, რომ სოფლის მშრომელთა წინაშე იშლება საქმიანობის სრულიად ახალი ასპარეზი. ახლა მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს ფხიზლად შეგიფასოთ მიღწევები და განვსაზღვროთ ვიწრო ადგილები, რათა რაც შეიძლება მალე მოვიშოროთ თავიდან წარსული შეცდომების ტვირთი. ისინი, ეს შეცდომები კი, სამწუხაროდ, ბევრი გვქონდა. რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე ღღებდნენ დიამეტრალურად საწინააღმდეგო გადაწყვეტილებებს. მაგალითად, იყო დრო, როცა წინა პლანზე წამოიწია ლოზუნგი საკუთარი წარმოების მარცვლეულით რესპუბლიკის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების შესახებ. დღეს უკვე ეჭვს არ იწვევს მისი მცდარობა. საქართველოს არა აქვს შესაძლებლობანი, რათა განაზორციელოს ეს მეცნიერულად დაუსაბუთებელი პროგრამა. ამჟამად რესპუბლიკა უკანასკნელ ადგილზეა ერთ სულ მოსახლეზე სახნავი მიწის რაოდენობით. ეს მაჩვენებელი 0,13 ჰექტარს არ აღემატება.

არადა, რესპუბლიკის ბუნებრივ-კლიმატური პირობები შესაძლებლობას გვაძლევენ ინტენსიურად განვაკეთილოთ სუბტროპიკული მიწათმოქმედება, დფსპეციალედეთ ჩაის, ციტრუსების, სხვა ძვირფასი კულტურების მოვლა-მოყვანაზე. არის ყველა შესაძლებლობა მნიშვნელოვნად გაგზარდოთ ერთეულ ფართობ სავარგულზე გაანგარიშებით სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გამოსავლიანობა. ამ მიმართულებით უკანასკნელი წლების მანძილზე გადაიდგა სერიოზული, კონკრეტული ნაბიჯები. გარკვეული დადებითი ძვრები მოხდა საკოლმეურნეო მეცხოველეობაშიც. აქ ისევე პერიოდში ძროხის საშუალო პროდუქტიულობა 688 კილოგრამით გადიდდა, ფნიშნეველოვნად შემცირდა დარგის ზარალიანობა. მაგრამ მაინც, სოფლის მეურნეობის ძირითადი პროდუქტების წარმოება ჯერჯერობით ძლიერ ჩამორჩება მოსახლეობის მოთხოვნილებებს. კერძოდ, წლის მანძილზე რესპუბლიკა ხმარობს 34 ათას ტონა კარაქს. აქედან 33 ათასი ტონა ქვეყნის სხვა რეგიონებიდან შემოდის. აქ ისევე 33 ათასი ტონა ხორცია დასამუშავებელი საამქრო. ამ ოჯახური ფერმის მუშაობის პირველივე შედეგებმა ცხადყო მისი ეფექტიანობა: კოოპერატორებს, წინასწარი გამოთანგარიშებით, იმედი აქვთ წლის დამლევამდე მიიღონ ამ ტონაზე მეტი ხორცი, 60-70 ტონა რძე და 7-8 ტონა ყველი. ეს გაცილებით მეტია, ვიდრე მანამდე იყო ნავარაუდევი. საკვების დასამზადებლად მეზობელმა მუზრანის სამკთალ მეურნეობამ საჯაროდ 30 ჰექტარი მიწა გამოყო. მომავალში კოოპერატივს ფეხვრები აპირებენ ამ ფართობის 80 ჰექტარამდე გაზრდას. აქვე აშენებენ ჰამიდეროს და კიტრის მოსაყვან სათბურს. მალე კოოპერატივი თბილისში გახსნის თავის მაღაზიას, სადაც თავის პროდუქტებს გაყიდის.

მცხეთელი ენთუზიასტების მაგალითი დამაჯერებლად მოწმობს სოფლად კოოპერაციისა და ამ პროდუქციის წარმოების ზრდის რადიკალურ ღონისძიებებს.

ერთი სიტყვით, დადასწყვეტია რთული და სერიოზული ამოცანები, რომელთა შორის ყრილობის მონაწილეებმა დასახელეს ზრმოს საერთო-საკავშირო დანაწილებაში რესპუბლიკის წელილის ზრდა. საჭიროა ყოველმხრივ გაამტკიცოდეს მუშაობა, რათა დაზარდოს საერთო-საკავშირო ფონდში ცალკეულ სახეობათა პროდუქციის მიწოდების მოცულობა. ამავე დროს ეკონომიკური ბერკეტებისა და სამეურნეო ანგარიშის უნარიანი გამოყენების ხარჯზე უნდა გავაძლიეროთ რესპუბლიკის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებად პროდუქტების წარმოების ტემპი. ამასთან დაკავშირებით ყრილობაზე დიდი ყურადღება დაეთმო მეჩაიეობის შემდგომი განვითარების, ქართული ჩაის ხარისხის გაუმჯობესების საკითხებს. ჩვენს რესპუბლიკაში მოკრეფილი ჩაის ფოთლის 64 პროცენტი ხომ კოლმეურნეობების ნოლად მოდის. სწორედ მეჩაიეობა იძლევა საკოლმეურნეო სექტორის ფულად შემოსავლის 32 პროცენტს და მოგების 28 პროცენტს.

სოფლის მეურნეობის ეს უმნიშვნელოვანესი დარგი ახლა განვითარების ახალ ეტაპზეა. სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს შარშან მიღებული „დადგენილებამ დარგში კარდინალური ცვლილებისა და მისი თვისებრივად ახალ დონეზე აყვანის ფართო შესაძლებლობები დასახა. ამ დოკუმენტის წყალობით ახლა ოპერატიულად გადაწყდება მეჩაიეობის ალგალეობის ბევრი დიდმნიშვნელოვანი საკითხი, წინათ რომ ადგილიდან არ იძვროდა. ყველაზე ეკონომიკური მაჩვენებლები. ამავე დროს ენერგეტიკული ენერგიის ეკონომიკურ ეფექტურობაზე, ფაქტობრივად შეუძლებელი სრულ სამეურნეო ანგარიშზე, თვითდაფინანსებასა და თვითგანაზღაურებაზე გადასვლა. ამიტომ სეიროოულად უნდა მოგვიდოთ ხელი წარმოების ორგანიზაციის, მისი მართვის მეთოდების გაუმჯობესებისა, გაბედულად მოვაწყოთ ექსპერიმენტები, ავითვისოთ მოწინავე გამოცდილება.

ყრილობის მონაწილეებმა განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს შიდასამეურნეო ანგარიშის, ბრიგადული, ოჯახური იჯარის ფორთო დანერგვის საკითხებს. აღინიშნა, რომ შრომის ორგანიზაციისა და ანაზღაურების ეს პროგრესული ფორმები უკვე შემოწმდა მოქმედებისას, ისინი, უკანასკნელი მოხაცემებით, 12 ათასზე მეტმა კოლექტივმა აითვისა. ამ მეთოდებზე გადასულები სასოფლო-სამეურნეო საკარაულების 85 პროცენტს ამუშავებენ, უკლიან მსბვილფეხა რქიანი პირუტყვის 80 პროცენტს. მაგრამ ამავე დროს ამ კარგ საქმეშიც ვერ მოგრძობდა ფორმალიზმის, თვალისაბვეგისა თუ წამატებებიშ თავიდან აცილება.

განსაკუთრებით დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს ოჯახური და საარენდო იჯარის დანერგვას, მათ უმეტეს, რომ ამის გამოცდილება უკვე არსებობს. მაგრამ ამ საქმიანობის რაიონული აგროსამრეწველო საერთაანებებს, პარტიის რაიკომებს, მეურნეობათა ხელმძღვანელებს დამოკიდებულება კარიერისლტად უნდა შეიცვალოს. აქ კეკლეინდებურად ინერტულობა გვქონეს. არადა, სწორედ შრომის ორგანიზაციისა და ანაზღაურების ასეთი ფორმა არის ყველაზე პიროსპექტიული მთის რაიონებისათვის, სადაც, როგორც ცნობილია, ბევრი უპერსპექტივო, ნაკლებრენტაბელური კოლმეურნეობაა. ოჯახური და საარენდო იჯარის გონივრული შეხამება უთუოდ შეუწყობს ხელს მეურნეობების ეკონომიკის განმტკიცებას.

სასურსათო პროგრამის რეალიზაციაში დიდმნიშვნელოვანი როლი განეკუთვნება მოსახლეობის პირად დამხმარე მეურნეობებს. არადა, მათი შესაძლებლობები ჯერ კიდევ სრულად არ გამოიყენება. ბევრი კოლმეურნე, რომლებმაც უარი თქვეს თავიანთ პირად მეურნეობაში მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოებაზე, ფაქტობრივად მობმამარტლად იქცა.

სურსათის მარაგის შევსების რეზერვი ცოტა როდია. ერთი მთავანია კოოპერატიგების ქსელის ფართო განვითარება. მათი უპირველესი ამოცანა ასეთი ფუნქციების ერთ-ერთი მიზეზი, თქვეს ორადტორებმა, ის არის, რომ საზოგადოებრივმა მეურნეობებმა ვერ შეძლეს განესაზღვრათ განვითარების ოპტიმალური გზები, ზემოდან მოსული მრავალი დირექტივა კი ზშირად აფერხებდა ინიციატივას ადგილებზე.

უკანასკნელი ოცი წლის მანძილზე რესპუბლიკაში არსებობს შეუწყვეტი ათასზე მეტმა კოლმეურნეობამ. მეურნეობათა ხელოვნურ გამსხვილებას ის მოჰყვა, რომ ბევრი სოფელი საერთოდ გაუაზარიელდა. ეს პროცესი განსაკუთრებით ინტენსიურად მიმდინარეობდა მთის რეგიონებში. ამის შედეგად გაჭრა სოფლის დასახლებული პუნქტების ტრადიციულად ჩამოყალიბებული ცენტრები, რასაც სამოლო ანგარიშით მოჰყვა მოსახლეობის უარყოფილი მიგრაციის გაძლიერება.

ბოლოდდ მოუფიქრებელი ამ ღონისძიების განხორციელე ბ ა ს მოჰყვა მიწაზე შრომის უკეგბის არა ზრდა, არამედ შემცირება. გაა ამის შემდეგ უნდა გვიკვირდეს, რომ რესპუბლიკაში წლითიწლამდე ამ ფართობის ზრდა? მაგალითად, კოლმეურნეობა მესამე ყრილობის შემდგომ პერიოდში მარცვლეულის თვითდირეფნულება 54 პროცენტით გადიდდა, კარტოფილისა — ორჯერ, ბოსტნეულისა — 86 პროცენტით, ხილისა — 63, ხოლო მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის წონა-მატება — 86 პროცენტით.

სადღეისოდ კარტოფილის მოსავლიანობით საქართველოს მერეე ადგილი უკავია მოკავშირე რესპუბლიკებს შორის, ხოლო ისეთ ტარდიციულ დარგებში, როგორიცაა მებაღეობა და მევენახეობა — შესაბამისად მეექვსე და მეშვიდე ადგილი. ცხადია, ასეთ სიტუაციაში ჭირს ამ პროდუქტებით სმრეწველო ცენტრების საიმედო მომარაგების უზრუნველყოფა. ეს ყოვეს მშრომელთა სერიოზულ საყვედურს.

წარსულში საკოლმეურნეო წარმოებანი დაშვებულა შეცდომებს ნაყოფიერი ნიადაგი შეუქმნა მუშტრული ფსიქოლოგიის ფორმირებას. ადგილებზე ეკონომიკურ პრობლემათა გადაჭრის გზებს ძიების ნაცვლად, მეურნეობების ხელმძღვანელები დაიჩივლენ ბარედან დახმარების მიღებას. მარტო ხოლო 17 წელიწადში ზარალიანმა და ნაკლებრენტაბელურმა კოლმეურნეობებმა მიდარსებულილი ეკონომიკური დოტაციის ფონდიდან თითქმის 190 მილიონი მანეთი მიიღეს, ხოლო ამ მეურნეობებისათვის სახელმწიფოს მიერ მიცემულმა დოტაციამ ორ მილიარდ მანეთზე გაცილებით მეტი შეადგინა. მაგრამ ბევრმა კოლმეურნეობამ ვერ დაუბრუნა სახელმწიფოს ეს ფული. ამის შედეგად მიმდინარე წლის დამდეგისათვის მათმა საერთო დავალიანებამ 18 მილიონ მანეთს გადააჭარბა. და ეს მაშინ, როცა ამავე პერიოდში მნიშვნელოვნად გაიზარდა მრავალი სახეობის სოფლის მეურნეობის პროდუქციის შესასყიდი ფასები.

ასეთ სიტუაციაში, ითქვა ყრილობაზე, ფაქტობრივად შეუძლებელია სრულ სამეურნეო ანგარიშზე, თვითდაფინანსებასა და თვითანაზღაურებაზე გადასვლა. ამიტომ სეიროოულად უნდა მოგვიდოთ ხელი წარმოების ორგანიზაციის, მისი მართვის მეთოდების გაუმჯობესებისა, გაბედულად მოვაწყოთ ექსპერიმენტები, ავითვისოთ მოწინავე გამოცდილება.

ყრილობის მონაწილეებმა განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს შიდასამეურნეო ანგარიშის, ბრიგადული, ოჯახური იჯარის ფორთო დანერგვის საკითხებს. აღინიშნა, რომ შრომის ორგანიზაციისა და ანაზღაურების ეს პროგრესული ფორმები უკვე შემოწმდა მოქმედებისას, ისინი, უკანასკნელი მოხაცემებით, 12 ათასზე მეტმა კოლექტივმა აითვისა. ამ მეთოდებზე გადასულები სასოფლო-სამეურნეო საკარაულების 85 პროცენტს ამუშავებენ, უკლიან მსბვილფეხა რქიანი პირუტყვის 80 პროცენტს. მაგრამ ამავე დროს ამ კარგ საქმეშიც ვერ მოგრძობდა ფორმალიზმის, თვალისაბვეგისა თუ წამატებებიშ თავიდან აცილება.

განსაკუთრებით დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს ოჯახური და საარენდო იჯარის დანერგვას, მათ უმეტეს, რომ ამის გამოცდილება უკვე არსებობს. მაგრამ ამ საქმიანობის რაიონული აგროსამრეწველო საერთაანებებს, პარტიის რაიკომებს, მეურნეობათა ხელმძღვანელებს დამოკიდებულება კარიერისლტად უნდა შეიცვალოს. აქ კეკლეინდებურად ინერტულობა გვქონეს. არადა, სწორედ შრომის ორგანიზაციისა და ანაზღაურების ასეთი ფორმა არის ყველაზე პიროსპექტიული მთის რაიონებისათვის, სადაც, როგორც ცნობილია, ბევრი უპერსპექტივო, ნაკლებრენტაბელური კოლმეურნეობაა. ოჯახური და საარენდო იჯარის ეფექტიანობა: ეგი ორი ოჯახის თერთმეტ წევრს აერთიანებს. კოოპერატივი 120 სულ. მსხვილფეხა რქიან პირუტყვსა და 50 სულ ღორს უვლის. აქვთ სასაკლაო და ხორცის დასამუშავებელი საამქრო. ამ ოჯახური ფერმის მუშაობის პირველივე შედეგებმა ცხადყო მისი ეფექტიანობა: კოოპერატორებს, წინასწარი გამოთანგარიშებით, იმედი აქვთ წლის დამლევამდე მიიღონ ამ ტონაზე მეტი ხორცი, 60-70 ტონა რძე და 7-8 ტონა ყველი. ეს გაცილებით მეტია, ვიდრე მანამდე იყო ნავარაუდევი. საკვების დასამზადებლად მეზობელმა მუზრანის სამკთალ მეურნეობამ საჯაროდ 30 ჰექტარი მიწა გამოყო. მომავალში კოოპერატივს ფეხვრები აპირებენ ამ ფართობის 80 ჰექტარამდე გაზრდას. აქვე აშენებენ ჰამიდეროს და კიტრის მოსაყვან სათბურს. მალე კოოპერატივი თბილისში გახსნის თავის მაღაზიას, სადაც თავის პროდუქტებს გაყიდის.

მცხეთელი ენთუზიასტების მაგალითი დამაჯერებლად მოწმობს სოფლად კოოპერაციისა და ამ პროდუქციის წარმოების ზრდის რადიკალურ ღონისძიებებს.

ერთი სიტყვით, დადასწყვეტია რთული და სერიოზული ამოცანები, რომელთა შორის ყრილობის მონაწილეებმა დასახელეს ზრმოს საერთო-საკავშირო დანაწილებაში რესპუბლიკის წელილის ზრდა. საჭიროა ყოველმხრივ გაამტკიცოდეს მუშაობა, რათა დაზარდოს საერთო-საკავშირო ფონდში ცალკეულ სახეობათა პროდუქციის მიწოდების მოცულობა. ამავე დროს ეკონომიკური ბერკეტებისა და სამეურნეო ანგარიშის უნარიანი გამოყენების ხარჯზე უნდა გავაძლიეროთ რესპუბლიკის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებად პროდუქტების წარმოების ტემპი. ამასთან დაკავშირებით ყრილობაზე დიდი ყურადღება დაეთმო მეჩაიეობის შემდგომი განვითარების, ქართული ჩაის ხარისხის გაუმჯობესების საკითხებს. ჩვენს რესპუბლიკაში მოკრეფილი ჩაის ფოთლის 64 პროცენტი ხომ კოლმეურნეობების ნოლად მოდის. სწორედ მეჩაიეობა იძლევა საკოლმეურნეო სექტორის ფულად შემოსავლის 32 პროცენტს და მოგების 28 პროცენტს.

სოფლის მეურნეობის ეს უმნიშვნელოვანესი დარგი ახლა განვითარების ახალ ეტაპზეა. სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს შარშან მიღებულმა „დადგენილებამ დარგში კარდინალური ცვლილებისა და მისი თვისებრივად ახალ დონეზე აყვანის ფართო შესაძლებლობები დასახა. ამ დოკუმენტის წყალობით ახლა ოპერატიულად გადაწყდება მეჩაიეობის ალგალეობის ბევრი დიდმნიშვნელოვანი საკითხი, წინათ რომ ადგილიდან არ იძვროდა. ყველაზე ეკონომიკური ღონისძიებები. ამავე დროს ენერგეტიკულ ენერგიის ეკონომიკურ ეფექტურობაზე, ფაქტობრივად შეუძლებელ სრულ სამეურნეო ანგარიშზე, თვითდაფინანსებასა და თვითგანაზღაურებაზე გადასვლა. ამიტომ სეიროოულად უნდა მოგვიდოთ ხელი წარმოების ორგანიზაციის, მისი მართვის მეთოდების გაუმჯობესებისა, გაბედულად მოვაწყოთ ექსპერიმენტები, ავითვისოთ მოწინავე გამოცდილება.

ყრილობაზე სერიოზული პრეტენზიები წაუყენეს რესპუბლიკის სასაგრარეწვის იკონომიურ სამსახურებს. კვლავინდებურად მძიმეა ბევრი მეურნეობის ფინანსური მდგომარეობა, რაც ძირითადად განპირობებულია პროდუქციის წარმოების დიდი დანახარჯებით. აქ ფაქტობრივად არავითარი პროგრესი არ იგრძნობა. პირიქით, ხარჯები, წლითიწლობით მატულობს. მაგალითად, 1981 წელს 100 მანეთ საწარმოო დანახარჯებზე კოლმეურნეობებმა 124 მანეთის პროდუქცია აწარმოეს, 1986 წელს კი მაჩვენებელი 107 მანეთამდე შემცირდა, ცენტნერი საქონლის ხორცის თვითღირებულება 70 მანეთზე მეტად ჯიბანდა, ხოლო რძისა — 10 მანეთით. რა ეკონომიკურ მუშაობაზე შეიძლება ლაპარაკი, როცა, მაგალითად, გეგეკორისა და მახარაძის რაიონების კოლმეურნეობებში მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ცენტნერ წონამატებაზე 100 მანეთი იხარჯება, ხოლო ჩოხატაურის რაიონის კოლმეურნეობებში ცენტნერი რძის წარმოება 70-80 მანეთი ჯღება.

მოუტევებელი უყაირათობისა და მომჭირნეობის რეჟიმის შეუფასებლობის გამო საკოლმეურნეო სექტორში წარმოებული 20 ძროვადან სახეობის პროდუქციიდან 10 ზარალიანია. რესპუბლიკის 770 კოლმეურნეობიდან კი 377 ნაკლებრენტაბელურია. და ეს მაშინ, როცა ხოლო ოთხ წელიწადში მათ დოტაციისა და დანამატის სახით 337 მილიონი მანეთი მიიღეს. ეს დასმარება რომ არა, 1987 წელს ზარალიანი იქნებოდა ყოველი მეორე კოლმეურნეობა. საგულისხმოა, რომ არარენტაბელურ საზოგადოებრივ მეურნეობათა უმრავლესობა რესპუბლიკის მთიან ზონის წლად მოდის, სადაც, გარდა ყველაფრისა, არახელსაყრელი კლიმატური პირობებიც აბრკოლებენ საქმეს. მაგრამ როგორ ავხსნათ ის ფაქტი, რომ ქარელის, ხაფანგის, თელავის, სამტრედიის, ზუგდიდის, ქობულეთისა და მწყანთმოქმედების ერთობ ხელსაყრელი პირობების მქონე ზონაში მდებარე მთელი რიგი სხვა რაიონების ზოგიერთი კოლმეურნეობაც არარენტაბელურად მუშაობს. თუმცა და რენტაბელობაზეა ლაპარაკი, როცა ცალკეული მეურნეობები წლითიწლობით აუარესებენ ეკონომიკურ მაჩვენებლებს, მათ ხელმძღვანელებს კი მხოლოდ სახელმწიფოს დახმარების იმედი აქვთ.

მაგალითად, საგარეჯოს რაიონის სოფელ ყანდაურის კოლმეურნეობაში 1986 წელს შეამცირეს თითქმის ყველა სახეობის პროდუქციის წარმოება და წელიწადი 50 ათასი მანეთის ზარალი დაესრულეს. ამ კოლმეურნეობის ბალანსი დადებითად შეჯამდა მხოლოდ სახელმწიფოს ხარჯზე გაკეთებული გვარიანი დანამატის წყალობით. ამავე დროს ეს კოლმეურნეობა 1980 წელს რენტაბელური იყო ისე, რომ გარედან არავინ იხმარებდა.

სამწუხაროდ, ეს ერთეული ფაქტი როდია. როგორც ყრილობაზე აღინიშნა, ანალოგიური მაგალითი ბევრია საკოლმეურნეო წარმოების ყველა სფეროში. პრაქტიკულად არ არის დარგი, სადაც ეფექტიანობა ნაკლი რომ არ ჰქონდეს.

კოლმეურნეობების საქმიანობაში არსებული ეს და მთელი რიგი სხვა ნაკლოვანებები იმის უშუალო შედეგია, რომ ხელმძღვანელები ადგილებზე და ცენტრში უკიდურესად ნელა და გაუბედავად ჰკიდებენ ხელს მობმულებულ ამ ფართობების გადაჭრას, ხშირად ხარვეზების ფიქსირებით ემაყოფილდებიან, არ ამწვავებენ ვითარებას და არ ამორეკეულებენ მოწამთმქმედებისა და მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოებაში ჩამორჩენის ლეკიდაციისა და ამ პროდუქციის წარმოების ზრდის რადიკალურ ღონისძიებებს.

ერთი სიტყვით, ბევრ ადგილზეა ფაქტიური ფულიანობა. ეს ფულიანობა ეფექტიანობა. ეს ფულიანობა ეფექტიანობა. ეს ფულიანობა ეფექტ

ეროვნული დოვლათის ზრდისათვის

გარდაქმნა და მთის სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები

მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის პირობებში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება სასაღებო მეურნეობის სტრატეგიულ მიმართულებათა სწორ განსაზღვრას. ჩვენი რესპუბლიკისთვის ასეთი მიმართულება აგრარული წარმოება, მისი ტექნიკური აღჭურვისათვის გამიზნული მანქანათმშენებლობა (უპირატესად სამთო პროფილის სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობა) და გადამამუშავებელი მრეწველობა. ცხადია, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ძირითადი მიმართულებანიც, ისევე როგორ მატერიალურ-ტექნიკური და საფინანსო პოლიტიკაც, აგრარული განვითარების ამ ეკონომიკურ სტრატეგიას უნდა დაემორჩილოს.

მაგრამ სტრატეგიული მიზანდასახულობიდან „ძირითადი რგოლის" გამოყოფის ლენინური მეთოდი რომ გამოიყენონო, უახლოესს ხუთწლეულებში რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის პოლიტიკური მუშაობის ცენტრში მთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური აღორძინების პრობლემა უნდა დადგეს, რადგან ეროვნული დოვლათის ზრდის ყველაზე დიდი პოტენციალი სწორედ აქ იმალება. შემდგომი თაობები არ გვაპატიებენ მის გაევრანებას. კარგად ითქვა ამის თაობაზე ავტორიტეტული ტრიბუნიდან: „ჩვენ მთას არ მივატოვებთ — ეს პოლიტიკური საკითხია".

მთის მიმართ საერთო-ეროვნული მასშტაბის კოორდინირებული პოლიტიკა უნდა გამომუშავდეს. მთის რეგიონის უნიკალური სოციალურ-ეკონომიკური თუ ფსიქოლოგიურ-ისტორიული მრავალფეროვნება მისი პრობლემებისადმი დიფერენცირებულ მიდგომას მოითხოვს. ისტორიაზმის პრინციპი აქაც, ისევე როგორც ყველგან, თავისებურ გზამკვლევად მოიჩანს.

ჩვენი აზრით, მთის პრობლემების სწორი გააზრებისა და გადაწყვეტისათვის აუცილებელია სპეციალური სამეცნიერო-საწარმოო გაერთიანების შექმნა. მრავალფეროვნებიდან მთის აღორძინების სამეცნიერო-საწარმოო გაერთიანების სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობა) და გადამამუშავებელი მრეწველობა. ცხადია, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ძირითადი მიმართულებანიც, ისევე როგორ მატერიალურ-ტექნიკური და საფინანსო პოლიტიკაც, აგრარული განვითარების ამ ეკონომიკურ სტრატეგიას უნდა დაემორჩილოს.

მაგრამ სტრატეგიული მიზანდასახულობიდან „ძირითადი რგოლის" გამოყოფის ლენინური მეთოდი რომ გამოიყენონო, უახლოესს ხუთწლეულებში რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის პოლიტიკური მუშაობის ცენტრში მთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური აღორძინების პრობლემა უნდა დადგეს, რადგან ეროვნული დოვლათის ზრდის ყველაზე დიდი პოტენციალი სწორედ აქ იმალება. შემდგომი თაობები არ გვაპატიებენ მის გაევრანებას. კარგად ითქვა ამის თაობაზე ავტორიტეტული ტრიბუნიდან: „ჩვენ მთას არ მივატოვებთ — ეს პოლიტიკური საკითხია".

მთის მიმართ საერთო-ეროვნული მასშტაბის კოორდინირებული პოლიტიკა უნდა გამომუშავდეს. მთის რეგიონის უნიკალური სოციალურ-ეკონომიკური თუ ფსიქოლოგიურ-ისტორიული მრავალფეროვნება მისი პრობლემებისადმი დიფერენცირებულ მიდგომას მოითხოვს. ისტორიაზმის პრინციპი აქაც, ისევე როგორც ყველგან, თავისებურ გზამკვლევად მოჩანს.

ჩვენი აზრით, მთის პრობლემების სწორი გააზრებისა და გადაწყვეტისათვის აუცილებელია სპეციალური სამეცნიერო-საწარმოო გაერთიანების შექმნა. მრავალფეროვნებიდან მთის აღორძინების სამეცნიერო-საწარმოო გაერთიანების სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობა) და გადამამუშავებელი მრეწველობა. ცხადია, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ძირითადი მიმართულებანიც, ისევე როგორ მატერიალურ-ტექნიკური და საფინანსო პოლიტიკაც, აგრარული განვითარების ამ ეკონომიკურ სტრატეგიას უნდა დაემორჩილოს.

მაგრამ სტრატეგიული მიზანდასახულობიდან „ძირითადი რგოლის" გამოყოფის ლენინური მეთოდი რომ გამოიყენონო, უახლოესს ხუთწლეულებში რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის პოლიტიკური მუშაობის ცენტრში მთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური აღორძინების პრობლემა უნდა დადგეს, რადგან ეროვნული დოვლათის ზრდის ყველაზე დიდი პოტენციალი სწორედ აქ იმალება. შემდგომი თაობები არ გვაპატიებენ მის გაევრანებას. კარგად ითქვა ამის თაობაზე ავტორიტეტული ტრიბუნიდან: „ჩვენ მთას არ მივატოვებთ — ეს პოლიტიკური საკითხია".

მთის მიმართ საერთო-ეროვნული მასშტაბის კოორდინირებული პოლიტიკა უნდა გამომუშავდეს. მთის რეგიონის უნიკალური სოციალურ-ეკონომიკური თუ ფსიქოლოგიურ-ისტორიული მრავალფეროვნება მისი პრობლემებისადმი დიფერენცირებულ მიდგომას მოითხოვს. ისტორიაზმის პრინციპი აქაც, ისევე როგორ

გუშინ, დღეს, ხვალ

ფაქტი ■ ყოვლენა ■ კომენტარი

მსოფლიო სიცილმა გადაარჩინა

თბილისი იუმორისა და სატირის სახელმწიფო თეატრში ანშლაგით მიმდინარეობს ო. მიშველაძის, ა. გელოვანის და თ. ჩანტლაძის სპექტაკლი „ნახვამდის, ვანინჩა", რომლის დამდგმელი და მონაწილეა თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელი, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი თ. ჩანტლაძე. სპექტაკლი ამ კოლექტივის ბრალი პირველი ახალ „ბინაში" — მუსიკალური კომედიის ყოფილ შენობაში.

— „ნახვამდის, ვანინჩა", თანამედროვე სატირული დეტექტივია, რომელშიც ჩვენი დასი აგრძელებს თავისი შემოქმედების მთავარ გზს: ამხილოს, დასცინოს, გაამთრახოს, აყროვლოს...— — ამბობს თ. ჩანტლაძე.

მეოთხედი საუკუნის მანძილზე თ. ჩანტლაძემ ხელოვნებაში მრავალი ნიღაბი — პერსონაჟი შექმნა. პროფესიით გეოლოგი, იგი მხატვრული თვითმოქმედებიდან მოვიდა. ოცდახუთი წლის წინათ დიდ ხელოვნებაში და საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის ბაზაზე შექმნა მინიატიურების ანსამბლი.

თ. ჩანტლაძე თვალისამსგავსების, ბიეროკრატების, სპეკულანტების, საქმოსანების, პირფერებისა და მეშჩანების სახეების შექმნისას მოხერხებულად იყენებს სიცილს, მაგრამ მხილების სიმწვავე არასოდეს არ უშლის ხელს მსახიობს, თანაგრძნობით ეკიდებოდეს ადამიანებს. ეს მისი მსოფლხედველობა, მისი კრედოა.

— ჩემთვის ახლობელია გოგოლის ის აზრი, რომ თეატრი ქადაგდრაა, საიდანაც ადამიანებს შეიძლება ბევრი სიკეთე მოეტანონ, — ამბობს მსახიობი. — ნაკლოვანებათა დაცინვა თვითმზაანი რიდია, უფრო მნიშვნელოვანია ის, რომ სატირა მიზნად ისახავს ჩვენი სინამდვილის ჩრდილოვანი მხარეების აღმოფხვრას. და ამას გულისხმიერი ადამიანები აკეთებენ, ისინი, ვისაც საერთო საქმისათვის შესტკივა გული. არსებობს ქველისქეული ფორმულა: „ჯაცობრიობა რომ იცინის, თავისი ნაკლოვანებებისაგან თავისუფლდება". საკვეყნად ცნობილმა ბატონიკ სიცილის სახლმა კი თავის დევიზად გიიბადა გამონათქვამი „მსოფლიო სიცილმა გადაარჩინა". მე მოლიანდ ვიზიარებ ამ აზრს.

წელს იუმორისა და სატირის თეატრს 25 წელი უსრულდება. ამ ხნის მანძილზე იგი რესპუბლიკის ყველა კუთხეში გამოვიდა, საგასტროლოდ იყო მოსკოვში, ლენინგრადში, ერევანსა და ჩეხოსლოვაკიაში. თეატრიკის აქტეალურობა, თანამედროვეობა, ეროვნული სული — ამ თვისებებით გამოირჩეოდა შემოქმედებითი კოლექტივი ყოველთვის. მრავალსმეტყველია ის ფაქტიც, რომ ამ თეატრს არა აქვს მაყურებლის პრობლემა. ბილეთები წარმოდგენამდე დიდი ხნით ადრე ხოლმე გაყიდული.

დღეს სატირისა და იუმორის თეატრის რეპერტუარში სამამულო და საზღვაგარეთის კლასიკური ნაწარმოებების მიხედვით შექმნილი, აგრეთვე თანამედროვე ქართული და საბჭოთა ავტორების ცამეტი სპექტაკლია. ყარამატბინი იდგმება ილია ჭავჭავაძის „კაცია-ადამიანი?!", ი. ილაშაზონავისა და ი. ბრაზნისკის „ისეც სტუეთ, ამხანაგო ნოეოსელ!", ედუარდო და ფილიპოს „ფული და სიყვარული", ფერარის, ა. არკანოვის, გ. გორინის, ა. გელოვანისა და თ. ჩანტლაძის პიესები.

ახლა აქ მიმდინარეობს „ზრე კვადრატულის" რეპეტიციები. ვ. კატაევის ამავე სახელწოდების პიესის მიხედვით სპექტაკლს დგამს ა. ნინუა. უახლოეს შემოქმედებითს გეგმაში კი აქვთ სპექტაკლი მ. ჯავახიშვილის „კვაკვავაქანტრიაძე", რომლის დასადგმელად მოწვეულია ლენინგრადი პრემიის ლაურეატი რეჟისორი თ. ჩხეიძე.

ნ. იმედაძე.

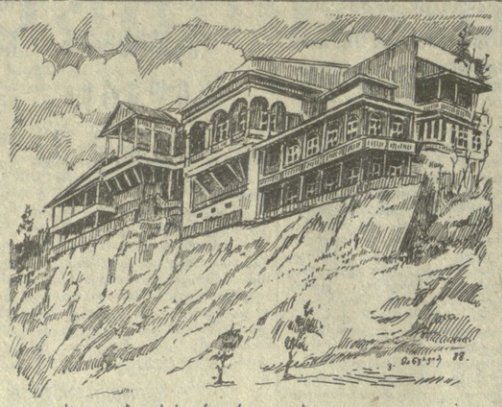

ძველი თბილისის ერთ-ერთი კუთხე.
მხატვარ ვ. მანუჩარიძის ნახატი.

▼ ▼

პოეტი ბაიფოხელეთანთან

თბილისი ფეხსაცმლის საწარმოო გაერთიანება „ისნის" მშრომელებმა შეხვედრა მოუწყვეს ცნობილ პოეტს ანა კალანდაძეს. პოეტის ცხოვრება-მოღვაწეობის შესახებ ისაუბრეს საწარმოს მრავალტრანაციანი გაზეთის „კომუნისტური შრომისათვის" რედაქტორმა მ. მაისურაძემ, პროფკომიტეტის თავმჯდომარემ რ. ქველაძემ და სხვებმა.

დასასრულ ანა კალანდაძემ წაიკითხა საკუთარი ლექსები.

მხატვრის ღიმილი

უსიამოვნოდ.

სასკოლო რეფორმა

უაღრესად მწვავე პრობლემები იყრის თავს ჩვენს მსულიკალურ ყოფაში. აქ სულ უფრო მეტ ადგილს იკავებს მდარე ხარისხის საესტრადო-დილეტანტური პროდუქცია, რომელიც მის წიაღშიც უხვად იბადება და გარედანაც შეუწყვეტლივ შემოდის. ამ პროდუქციით შეიარაღებული ყოფა პირდაპირ ანალეგზრდობაზეა ორიენტირებული და რეგენის მის გემოვნებას: დღეს მუსიკალური ყოფა არავითარ კონტროლს არ ემორჩილება. იგი დაუბრკოლებლად იჭრება მასობრივი ინფორმაციის არხებშიც, საკონცერტო ესტრადაზეც, რითაც უზარმაზარ აუდიტორიას აბავებს თავის გემოვნებას.

ერთი სიტყვით, ყოფაა მუსიკალური ხელოვნების ყველაზე გავლენიანი კონკურენტი, რომელიც აფერხებს მსმენელთა აღზრდას და მუსიკალური კულტურის გავრცელებისა და ამაღლების გზას ეღობება. სწორედ ამ შემთხვევაში უნდა გადადგას მუსიკალურმა განმანათლებლობამ პრაქტიკული ნაბიჯები. იგი აქტიურად უნდა შეიჭრას მუსიკალურ ყოფაში და მოიძიოს თავისი საყრდენები.

ამის ჩინებული მაგალითია ბალტიისპირეთი, სადაც განმანათლებლურ მისიას დიდი წარმატებით ემსახურება პროფესიულ დონეზე დაყენებული თვითმოქმედება, რომელიც ეფუძნება საგუნდო მუსიკირების ტრადიციას და გადაზრდილია ჭეშმარიტ სახალხო მოძრაობაში. სწორედ იგი ფილტრავს, არეგულირებს, აორგანიზებს მუსიკალურ ყოფას, აღვივებს მის წიაღში შემოქმედებითს ცეცხლს, მუსიკასთან ყოფცალი აქტიური, სულიერი ცხოვრების გამმდიდრებელი ურთიერთობის მოთხოვნილებ ა ს, რაც თაობიდან თაობას გადაეცემა და ეროვნული კულტურის თვისებას წარმოადგენს. ამიტომაც არის, რომ ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში არა დგას ცარიელი დარბაზებისა და პროფესიული მუსიკალური კადრების ნაკლებობის პრობლემა. ასეა ევროპის ბევრ ქვეყანაში, სადაც მუსიკალური ხელოვნების ამა თუ იმ ჯანრის საფუძველზე განუწყვეტლივ მიმდინარეობს მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის პროცესი და რომელსაც ხალხში შეაქვს მუსიკალური განათლება. მაგალითად, იტალიაში განმანათლებლურ მისიას ასრულებს ვოკალური, კერძოდ, საოპერო ხელოვნება, ავსტრიულ-გერმანული ორიენტაციის ქვეყნებ შ ი კამერულ-ინსტრუმენტული მუსიკირების ფორმები და ა. შ. ამდენად, ამ ქვეყნებში განმანათლებლურ ამოცანებს წყვეტენ ის ჯანრები, რომლებიც ეროვნული მუსიკალური კულტურის წიაღიდან მომდინარეობენ.

პრაქტიკა ადასტურებს, რომ იქ, სადაც ისტორიულად ვითარდება მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის პროცესი, მასობრივი კულტურა კონკურენციას ვერ უწევს მუსიკალურ ხელოვნებას, გასართობი პროდუქცია ვერ აკავშრობს მსმენელთა აუდიტორიას და მისი ეანობრივი ინტერესების ზრდა.

წინათ საქართველოშიც ინტენსიურად ვითარდებოდა მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის პროცესი, რომელიც მრავალსაუკუნოვანი ხალხური საერო და სასულიერო მუსიკიდან იღებდა სათავეს. სწორედ იგი ფილტრავდა, არეგულირებდა, აორგანიზებდა მუსიკალურ ყოფას, ფართოდ ნერგავდა ანსამბლურ-საგუნდო მუსიკირების ტრადიციებს და ამით აწრთობდა ჩვენი ხალხის შემოქმედებითს ინსტინქტებს, მუსიკალურ ინტელექტს, განაპირობებდა სოციალური, ზნეობრივი თუ სულიერი ცხოვრების ყოველ სფეროში მიმდინარე პროცესების ესთეტიზაციას. ამიტომაც ჰქონდა ყოფას დიდი უნარი, დაეცვა ეროვნული მუსიკალური კულტურის სიწმინდე სხვადასხვა ყაიდის დამაკნინებელი გავლენებისგან, ჩვენს მიწაზე ხმლითა და მახვილით რომ შემოჭრილდან უცხოელ დამპყრობლებს. მუსიკალური ყოფა იყო ქართველი ხალხის შემოქმედებითი სკოლიც, ეროვნული თვითშეგნების დამცველი ფარიც, სულიერი ძალების ამაღორძინებელი წყაროც, ზნეობრივი ცხოვრების გამჯანსაღებელი ნიადაგიც. იგი მაღალი ესთეტიკური კრიტერიუმებით იყო შეიარაღებული.

ამიტომაც აღმოჩნდა მზად ჩვენი ყოფა ევროპული მუსიკალური ტრადიციების მისაღებად ჯერ კიდევ XIX საუკუნის პირველ ნახევარში. გავიხსენოთ, რა სწრაფად, დაუბრკოლებლად დამკვიდრდა ჩვენში ევროპული ტიპის კამერული მუსიკირების ფორმები, მოგვიანებით კი ოპერა. ქართველი მსმენელი ოპერატიულად ეხმიანებოდა ევროპელ კომპოზიტორთა ახალ საოპერო ქმნილებებს და მაშინვე იდგმებოდა თბილისში. მუსიკალური ყოფის წიაღშივე აღიზარდნენ ენთუზიასტი კამერულნ ანსამბლები, გასულ საუკუნეშივე რომ დაუდეს საფუძველი ეროვნული მუსიკალური კერების დაარსების საქმეს და ის კომპოზიტორები, შემსრულებლები, რომლებიც მუსიკალური ცხოვრების ორგანიზატორებიც იყვნენ, განმანათლებლებიც, პედაგოგებიც, მკვლევრებიც, საზოგადო მოღვაწენიც და პროპაგანდისტებიც.

ცხოვრებამ გვიჩვენა, რომ, როგორც კი იბზარება ამა თუ იმ ჯანრზე დაფუძნებული ანსამბლური მუსიკირების მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციები, უკურეაქცია იწყება — ფერხდება მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის პროცესი და განმანათლებლობაც ნიადაგგამოცლილი რჩება. იგი ვეღარ ასრულებს ეთიკურ და ესთეტიკურ ფუნქციებს, იფიტება მისი რესურსები და შემოქმედებითი ენერგია. მუსიკალური ყოფა სოციალურად ინერტული ხდება. ცხადია, ასეთ ნიადაგზე ადვილად ხარობს მდარე ხარისხის სესტრადო-დილეტანტური პროდუქცია, რომ ლ ი ც გავლენას ახდენს ფარო ფენებზე, განსაკუთრებით ახალგაზრდებზე. ამას მოსდევს მსმენელთა ფართო აუდიტორიის დაკარგვა და პროფესიული კადრების ნაკლებობაც.

დღეს ჩვენს მუსიკალურ ცხოვრებას სწორედ ეს სიმპტომები ახასიათებს. ამის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ის არის, რომ დროთა განმავლობაში ჩვენს ყოფაში შეწყდა ხალხური მუსიკის ფუნქციონირება, იგი საბოლოოდ დამკვიდრდა საკონცერტო ესტრადაზე, რამაც იგი მოსასმენ ხელოვნებად აქცია. ამიტომაა, რომ დღეს ხალხური სიმღერა ვეღარ აგრძელებს მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის პროცესს და ვეღარ წყვეტს განმანათლებლურ ამოცანებს.

ასე მოსწყდა ჩვენი ყოფა მშობლიურ ხალხურ მუსიკას, რამაც მის წიაღში წარმოშვა სიცარიელე, რომლის ამოვსება არანაკლებ იყო დამოკიდებული მუსიკალური განათლების სისტემაზეც. სწორედ მას უნდა ეკისრა მუსიკალური ყოფის პროფესიონალიზაციის ამოცანების და განმანათლებლის მისიაც.

დღეს საქართველოში უამრავი მუსიკალურ-აღმზრდელობითი კერაა. თითქმის ყველა რაიონშია გაბნეული სამუსიკო სკოლები, სასწავლებლები, სტუდიები. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ მუსიკალური სწავლება მასობრივია, მაგრამ ეს ფაქტი, ისევე როგორც მოსწავლე ახალგაზრდობის კონტინგენტი, სტატისტიკას უფრო აკმაყოფილებს, ვიდრე მუსიკალურ ყოფას და, პიროქით, რაც დრო გადის, მით ალბათ, იმიტომაც მოხდა, რომ ძნელად მოიძებნებიან მშობლიური ხალხური მუსიკის მასწავლებლები.

ამ ბოლო ხანს სასიკეთო ძიებმა იჩინა თავი. რამდენიმე სამუსიკო სასწავლებელში, კერძოდ, გორსა და თელავში დაარსდა მოსწავლეთა გუნდები, რომელთა რეპერტუარში აკადემიურ საგუნდო სიმღერებთან ერთად შეტანილია ქართული ხალხური სიმღერებიც. სწორედ ეს კოლექტივები ამართლებენ ამ სასწავლებელთა არსებობის. სიახლეა დანერგილი თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საგუნდო-სადირიჟორო ფაკულტეტზე შემსწავლელთათვის, რომელებსაც 25 ქართული ხალხური სიმღერის ცოდნა ევალებათ. ერთი სიტყვით, სასახარულოა, რომ სასწავლო კერები დაინტერესდნენ ქართული ხალხური მუსიკით, რასაც ცალკეულ ენთუზიასტებს უნდა ვუმადლოდეთ, მაგრამ ეს ზღვაში წვეთია. ხალხური მუსიკა, როგორც იტყვიან, დედის რძესთან ერთად უნდა შეიწოვოს ადამიანმა. სამაგალითოდ ავიღოთ ბიჭუნების ანსამბლი „მართვე", რომელიც ა. ერქომაიშვილმა რ. მიქაბერიძესთან ერთად ჩამოაყალიბა. მიუხედავად იმისა, რომ ყმაწვილებს სათანადო მუსიკალური განათლება არ ჰქონდთ, მათ წარმატებით შეისწავლეს ბევრი მრავალხმიანი ქართული ხალხური სიმღერა-საგალობელი. ამ ბოლო დროს პიონერთა სასახლეშიც დაარსდა ფოლკლორული ანსამბლი. ამით იმის თქმა მინდა, რომ განათლების სისტემის საწყის ეტაპზე თამამად შეიძლება დაინერგოს ხალხური მუსიკის სწავლება. ამას სწორედ ახლა უნდა მიექცეს ყურადღება, როცა მიმდინარეობს მუსიკალური განათლების სისტემის რეფორმა, კორეტივების შეტანა. ეს ეხება ზოგადსაგანმანათლებელო სკოლებსაც, სადაც უქმად იკარგება სიმღერის გაკვეთილებისათვის გამოყოფილი დრო. სკოლებს არა ჰყავთ კვალიფიციური მუსიკოს-პედაგოგები.

თავის მხრივ არც მუსიკოსები ეტანებიან ზოგადსაგანმანათლებელო სკოლებს. როგორც ჩანს, ამ სკოლებში მოღვაწეობა მათთვის არაპრესტიჟულია. სხვათა შორის, თავის დროზე ამას არ თაკილობდნენ ჩვენი შესანიშნავი მუსიკოს-განმანათლებლები ნ. სულხანიშვილი, ზ. ფალიაშვილი, ა. ფარაშვილი, ი. კალარ კოკლაძე, ზურაბ ცირამუა და სხვები.

▼ ▼

შეხვედრა სახელმწიფო ჯრეშილის ლაურეატებთან

ი. ფეიგუას სახელობის ახალგაზრდა მეცნიერთა და სპეციალისტთა კლუბში თითქმის ყოველ საღამოს ხალხმრავლობაა. ახალგაზრდა მეცნიერთა და სპეციალისტთა რესპუბლიკური სამეოს გაყოფილებები, გარდა სექციური მუშაობისა, ზშირად აწყობენ შეხვედრებს საინტერესო ადამიანებთან. გუშინ კლუბში აღნიშნული სამეოს სამედიცინო განყოფილების ლონისძიება მოეწყო. ახალგაზრდები შეხვდნენ სსრ კავშირის 1987 წლის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატებს—ტრავმატოლოგიისა და ორთოპედიის სამეცნიერო ცენტრის გენერალურ დირექტორს, აკადემიკოს ოთარ ღუდუშაურსა და მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატს ლამარა თვალიაშვილს. აქ გამართული უშუალო საუბარი ძირითადად ეხებოდა სწორედ სახელმწიფო პრემიით აღნიშნულ სიახლეს „მტვენის ფუნქციის ოდენენა დისტრაქციული ამპარტებისა და რეკონსტრუქციული ოპერაციების გამოყენებით". მოწვეულმა სტუმრებმა ისაუბრეს აგრეთვე ტრავმატოლოგიისა და ორთოპედიის სადღეისო მიღწევებსა და პრობლემებზე.

▼ ▼

მოლოდინი ეთიოპიიდან

გუშინ გაზეთ „კომუნისტის" რედაქციამ ეთიოპიიდან ასეთი წერილი მიიღო: „საქართველოში, ისევე როგორც მთელ მსოფლიოში, ახალი წლის მოსვლა ახალი იმედების, ყოველივე სიკეთის ადგენის სიმბოლოდ არის აღიარებული,—გვწერს ქართველი სპეციალისტების სახელით **ზაურ ზარნაძე,**—სიტყვა და სიკეთე, აღმავლობა და წარმატებები, უატომო წელიწადად და მშვიდობა დაგვიბებოდეთ, მეჩოფასო თანამშამულეებო.

ჩვენ, ეთიოპიაში მომუშავე ქართველი სპეციალისტების პატარა ჯგუფი, ჩვენთვის უჩვეულო ბუნებრივ პირობებში წარმატებით ვმოძრობთ „მალაკეკანანის" ბიდროელექტროსადგურის მშენებლობაზე, რომელსაც ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ახალფეხადგამული სახალო დემოკრატიული რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის განვითარებისათვის. კეთილი სურვილებით მოგვსალმეთი, მოგილოცავთ 1988 წლის მობრძანებას, მშვიდობით, სიჯანსაღით, სიკეთით, ახალ-ახალი წარმატებებით გაგთენებოდეთ მთა ყოველი ალიონი. ეხარის ქეეყნდა სიმართლეს, სიყვარულს, თანადგომას".

მიუხედავად იმისა, რომ მოლოდინ ცოტა დაგვიანდა, ვფიქრობთ, ჩვენი ქართველი მეინ, სიამოვნებითა და სიხარულით მიიღებს მას და ამიტომაც ვბეჭდავთ ეთიოპიიდან მომუშავე ქართველი სპეციალისტების ამ გულთბილ წერილს.

„კომუნისტის" საკუთარი კორესპონდენტებნი **მ. გორგილაძის, ბ. შარიქაძისა** და **ვ. თეფდორაძის,** საკადესოა და საჭიფორმის მასალები რუბრიკისათვის მოამზადა **ნ. ლურმანავაშვილმა.**

ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲓᲝᲜᲓᲠᲝᲜᲘᲓᲐᲜ

გ. კოკელაძე

ᲓᲐᲙᲐᲠᲗᲣᲚᲘ მუსიკალურმა ხელოვნებამ ძმიმე დანაკლისი განიცადა. გარდაიცვალა ცნობილი კომპოზიტორი, საზოგადო მოღვაწე, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი, 1939 წლიდან სკკპ წევრი, პროფესორი გრიგოლ ირაკლის ძე **კოკელაძე.**

თითქმის ნახევარი საუკუნის მანძილზე გ. კოკელაძე დაკავშირებული იყო ქართული სიმღერის მუსიკალური კულტურის უმთავრეს მიმართულებებთან, როგორც მისი ერთ-ერთი მესვეური, ეწეოდა ნაყოფიერ შემოქმედებითს მოღვაწეობას.

გ. კოკელაძე დაიბადა 1904 წელს ქუთაისის რაიონის სოფელ პატრიკეთში. მან ადრე დაიწყო შრომითი საქმიანობა.

მუსიკალური ნიჭით დაჯილდოებული ახალგაზრდა ქართულ ხალხური სიმღერის პროპაგანდისტი და მომამგე გახდა. 1927 წელს ხალხური თვითმოქმედების I რესპუბლიკურ ოლიმპიადაზე მისი ხელმძღვანელობით მომზადებულმა გუნდმა პრემია დაიმსახურა, რამაც მისი პროფესიის არჩევანიც განსაზღვრა. 1937 წელს გ. კოკელაძემ დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის I საკავშირო ტიპის ბანგაფიდა. სწავლის პარალელურად გ. კოკელაძე ინტენსიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწეოდა. 1931-32 წლებში იგი საქართველოს სსრ გამსახლობის მუსიკალური კადრების განყოფილების გამგედ მუშაობდა. სხვადასხვა დროს იყო ხალხური შემოქმედების რესპუბლიკური სახლის დირექტორი, სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის სამხატვრო ხელმძღვანელი. საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დირექტორი და სამხატვრო ხელმძღვანელი, საქართველოს კულტურის სამინისტროს მუსიკალური განყოფილების უფროსი, თბილისის პირველი საბავშვო მუსიკალური სკოლისა და სასწავლებლის დირექტორი.

საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის დაარსების დღიდან გ. კოკელაძე მისი ერთ-ერთი მესვეური. 1932-1937 წლებში იყო კომპოზიტორთა კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე, შემდეგ თავმჯდომარე.

ათეული წლების მანძილზე გ. კოკელაძე პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწეოდა ჯერ პირველ სამუსიკო სასწავლებელში, ხოლო 1960 წლიდან — კონსერვატორიაში, სადაც. საგუნდო დირიჟორობის კათედრაზე მუშაობდა.

გ. კოკელაძის შემოქმედებითი მოღვაწეობა ძირითადად დაკავშირებული იყო საგუნდო მუსიკის ანრიგენის. იგი მრავალი კანტატის, საგუნდო სიმღერის, აგრეთვე რომანსების, სიმღერების, საფორტეპიანონ პიესების ავტორია.

დიდი დამსახურება მიუძღვის გ. კოკელაძეს როგორც ქართული ხალხური მუსიკის შემკრებს, მკვლევარსა და პროპაგანდისტს. მას გამოცემული აქვს მისივე შეკრებილი ხალხური სიმღერების რამდენიმე კრებული.

ქართველი მუსიკოსების, კოლეგებისა და მოწაფეთა მეხსიერებაში სამუდამოდ დარჩება ზეციერ-შნავი ადამიანის, მრავალმსიგი მუსიკოსისა და საზოგადო მოღვაწის გრიგოლ კოკელაძის ნათელი ხსოვნა.

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტრო; საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირი; საქართველოს მუსიკოსთა საზოგადოება; თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია.

მეგობრული შეხვედრების სითბო

ᲐᲮᲚᲘᲡᲐᲜ ლონდონში მუშაობდა საერთაშორისო ტურისტული და სამოგზაურო ორგანიზაციების ბირეა, რომელშიც საბჭოთა კავშირიც მონაწილეობდა (მეორედ). ლონდონის ოლიმპიურ დარბაზში, სადაც ბირეამ დაიდო ბინა, მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანამ თავ-თავის ბაკილონებში მოაწყო საუკეთესო ტურისტული მარშრუტების გამოფენა ბუკლეტებით, სარეკლამო პლაკატებით... მნახველებს აქვე ეფოდთ მომზიდველი გასართობი სანახაობები. ბირეაზე საქართველოდან წარგზავნილები იყვნენ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ფოლკლორული ანსამბლი, საქართველოს კომკავშირის პრემიის ლაურეატი „ფაზნი". (ხელმძღვანელი — რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ჯუმბერ ყოლბაია) და საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს ქართული ხალხური ცეკვის შემსწავლელი ხალხური მოცეკვავეთა ჯგუფი, რომლებიც რეკლამას უწევდნენ საბჭოთა პავილიონს. ჩვენი რესპუბლიკის წარგზავნილებმა გამართეს 10 კონცერტი და საერთო აღიარება დიმისახურეს, ისინი საუკეთესოდ ცნეს ბირეაზე გამოსულ მხატვრულ კოლექტივებს შორის.

ქართველ ხელოვანთა გამოსვლებით დაინტერესდა ბრიტანეთის რადიოსა და ტელევიზიულობის კოორპორაცია ბი-ბი-სი, რომელმაც გადაიღო ქართული ცეკვა და ჩართო იგი საბჭოთა კავშირისადმი მიძღვნილ გადაცემაში.

ძირითადი გამოსვლების გარდა მოეწყო დამატებითი შეხვედრები და კონცერტები. სამახსოვრო იყო ქართველი მსახიობებისათვის გამოსული ანტიკური ხანის ქალაქში ბათში, სადაც ისინი შეხვდნენ ხელოვნებისა და მუსიკის კოლეჯის სტუდენტებს. საინტერესო იყო ასევე შეხვედრა ქალაქ თაროკკოს საზოგადოებასთან. კონცერტის შემდეგ, რომელსაც ეს ხელოვნდნენ ქალაქის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი, ქართველ მომღერლებსა და მოცეკვავეებს გულთბილი შეხვედრა მოუწყვეს, ეს იყო დასტური იმისა, თუ რამდენად აუცილებელია ხალხთა დაახლოება, რასაც ასე კარგად უწყობს ხელს ასეთი შეხვედრები.

ქართველმა მსახიობებმა მოინახულეს კემბრიჯი, ოქსფორდი, სტრატფორდი. ამან კიდევ უფრო საინტერესო და მინაარსიანი გახადა მათი მოგზაურობა. („კომუნისტის" კორ.).

დიდი გზის დასაწყისი.

საკინფორმის ფოტო.

სპორტი

„ტემპოს" გამოთვლით

სსრ კავშირის ფეხბურთელთა ნაკრებმა 1987 წელს ევროპელ გუნდებს შორის პირველი ადგილი დაიკავა ეუგოსლავური სპორტული ყოველკვირეული „ტემპოს" ანალიზის მიხედვით. სამჯოთა გუნდმა 137,22 ქულა დააგროვა, მეორე ადგილზეა ჰოლანდიის ნაკრები (129,07), მესამეზე — იტალიისა (119,72).

აღსანიშნავია, რომ ჟურნალი უკვე 12 წელია იდგენს ცხრილებს კონტინენტის საუკეთესო საფეხბურთო გუნდების შესახებ. ამ პერიოდში პირველ სამ ადგილ „შესაბამისად იკავებენ დასავლეთ გერმანიის, სსრ კავშირისა და იტალიის გუნდები.

ᲛᲝᲙᲚᲔᲓ

ᲕᲐᲜᲙᲣᲕᲔᲠᲘ. კანადის ქალაქ სენტ-ჯონსში გაიმართება მსოფლიო პირველობის პრეტენდენტთა მატჩები. მეორე ტურის პარტიები ასე დამთავრდა: შორტმა დაამარცხა სამი, სოკოლოვმა—სპრაგეტი, სპილმენმა — სეირანი. ეელესტი დაუზავდა იუსუპოვს, ტიმანი — სალოვს, ჭაკანიანი — პორტიშს. გადაიდო კორჩნოისა და ხიარტარსონის პარტია. ამრიგად, ორი ტურის შემდეგ შორტს 2 ქულა აქვს, თანაბარ მატჩებში 1,5-1,5 ქულა დაგროვეს სოკოლოვმა, იუსუპოვმა და სპილმენმა. ხიარტარსონ კორჩნოისთან მატჩში დაწინაურდა ანგარიშით 1:0 და ამასთან ერთად ერთი დასამაგრებელი პარტია აქვს. პორტიშ-ვაჩანიანის და სალოვ-ტიმანის მატჩებში ანგარიში საყამოა— 1:1.

ᲩᲝᲒᲑᲐᲗᲘ. ქალაქ პორტლენდში (აშშ) გამართული საჩვენებელ მატჩში მოსკოველმა ანდრეია ჩესნოკოვმა შთამბეჭდავი გამარჯვება მოიპოვა: მან საკვეყნოდ ცნობილი ჩოგბერთელი ჯონ მაკენროი (აშშ) დაამარცხა ანგარიშით 6:3, 6:4. მატჩის შემდეგ მაკენროიმ განაცხადა, რომ ჩესნოკოვმა მნიშვნელოვნად უმატა თამაშის კლასს.

ᲗᲐᲒᲘᲨᲕᲘᲚᲘ ᲕᲘᲓᲐᲛᲐ. ბაკანსა და ჩერეტსკმა მოეწყო სსრ კავშირისა და აშშ-ს ნაკრები გუნდების ორი სამატჩო შეხვედრა. ორივე მატჩი ერთნაირი ანგარიშით (6:4) მოიგეს საბჭოთა ათლეტებმა. ახლა ამერიკელები თბილისში ჩამოვლენ და 29 იანვრიდან ტრადიციულ საერთაშორისო შეჯიბრებაში ცდიან ძალებს.

ᲕᲔᲚᲝᲡᲘᲞᲔᲓᲘ. ლვოვში გამართულ საკავშირო შეჯიბრებაზე თავი ისახელა **თბილისელმა ვლადიმერ ადამაშვილმა.** იგი სპრინტერთა რბოლაში პირველ ადგილს დაეუფლა. 200 მეტრზე ჰიტში რბოლაში კი უძლიერესი იყო მოსკოველი ნიკოლოზ კოკში. ადამაშვილი ამ სახეობაში მეორე ადგილზე გამოვდა.

„კომუნისტის" ᲗᲘᲛᲘᲡᲘ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲡᲝᲗᲡ, 30 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲡ.

რედაქტორი ნ. ᲨᲝᲨᲘᲐᲫᲔ.

ᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲐ — ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 28 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი". 9.35 — დოკუმენტური ფილმი „ამინდის შეცვლა". 9.55 — „ოთხი შეხვედრა ვლადიმერ ვისოცკისთან". IV სერია. 11.10 — „ცოცხალი სიმები". ფილმ-კონცერტი. 11.45; 16.30 და 18.15 — ახალი ამბები. 11.55 — ადამიანი და კანონი. 16.40 — ბეთჰოვენი. № 3 („გმირული") სიმფონია. 17.30 — „...თექვსმეტ წლამდე და უფროსი ასაკისა". 18.20 — იუნესკო — მშვიდობისა და განვითარებისათვის. 18.40 — ინფოფთის ფუტბოლი საბჭოთა კავშირში. უკრავს რავი შანკარი. 19.05 — ფილმოფიური საუბრები. 20.00 — დღეს მსოფლიოში. 20.15 —მხატვრული ტელეფილმი „ყველა მდინარე მიედინება". V და VI სერია. 22.00 — „ვრემია". 22.40 — გარდაქმნის პროგექტორი. 22.50 — მსხვილი პლანით — ადამიანი. 0.10 — დღეს მსოლიოში. 0.20 — „ამიკატო". მუსიკალური პროგრამა ბუდაპეშტიდან.

მეორე პროგრამა. 9.00 — დილის ვარჯიში. 9.15 და 11.05 — სამეფნიერო-პოპულარული ფილმები. 9.35 და 10.35 — ნ. ა. ნეკრასოვი. „ფიქრები საპარადო შესასვლელთან". VII კლასი. 10.05 და 12.05 — ესპანური ენა. 11.35 და 12.35 — ოჯახური ცხოვრების ეთიკა და ფსიქოლოგია. IX კლასი. 13.05 — მხატვრული ფილმი „მოგზაურობა ცხრა ზღვას იქით". II სერია. 14.15 და 19.00 — ახალი ამბები. 14.25 — ტელეფილმი „ჩემი ბედი". III სერია. 19.15 — რიტმული ტანვარჯიში. 19.45 — მულტფილმი. 20.00 — ჩემპიონი ჩემპიონად რჩება. გ. კასპაროვის შესახებ. 20.30 — „ცისარტყელა" (კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკა). 21.00 — „ძილი ნებისა პატარებო!". 21.15 — ელოსპორტი. საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატი. 22.00 — „ვრემია". 22.40 — გარდაქმნის პროგექტორი. 22.50 — მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი „ეიგოლო და ეიგოლეტა". 23.30 — კალათბურთი. ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი. ჩეხოსლოვაკიისა და საბერძნეთის ნაკრები. გუნდები. 0.30 — ახალი ამბები.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი". 9.40 — ქართული სატელევიზიო კომედიური ფილმების ეკრანი. სატელევიზიო მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი „სერენადა". 14.00 — ანიმეტიონტთათვის. ბიოლოგია. 14.30 — დოკუმენტური ფილმი „ბაკარენკოსთან ერთად". 15.20 — მასწავლებლის საათი. ინფორმატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის საფუძვლები. 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება (რუსულ ენაზე). 16.00 — „დღეს თბილისის კინოთეატრების ეკრანებზე". 16.10 — ანტიურენტთათვის. საშინაო დავალების ანალიზი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში. 16.40 — „საახალწლო მუსიკალური ფანტაზია". 17.20 — განცხადებები. 17.25 — „ახალგაზრდობისათვის. „მძლე კავშირი ძმური". 18.45 — ახალგაზრდობისათვის. „შუქნიშანი". 19.00 — „ეკონომია სატელევიზიო კლუბი". 20.00 — ზოამბე. 20.35 — „გარდაქმნის წახნაგები". 21.25 — წერილის დღე. 21.30 — ქართული სატელევიზიო კომედიური ფილმების ეკრანი. სატელევიზიო მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი „სამი